

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Baconi Baronis de Verulamio, Vice-Comitis S.
Albani, Summi Angliæ Cancellarii, Opera omnia, Quæ
extant: Philosophica, Moralia, Politica, Historica ...**

Bacon, Francis

Francofvrti ad Moenvm, 1665

XIV. De Nobilitate.

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10497643-5

poteris aliis benefacere. Secus, dum rivos alis, fontem exhauris: Neq; inter ea habitus tantum *Bonitatis* reperitur ad rectæ rationis normam applicatus, sed etiam in quibusdam hominibus reperitur *Indoles Naturalis*, ad eam propensa; Uti è contra in aliis *naturalis* quædam *Malignitas*. Sunt enim, qui ex ingenii proprii instinctu averferentur aliorum bonum. Et levius quidem *Malignitatis* genus, in morositatem cedit, aut perverfitatem, aut præcipitem opponendi, & se in singulis difficilem præbendi libidinem, & similia: Gravius tamen illud, atq; altius, ad invidiam producitur, meramque *malitiam*. Huiusmodi homines in alienis calamitatibus fere florent, easque semper aggravant: Non digni certe, qui conferantur *cambus* illis, qui *Lazaris* delingebant ulcera, sed *muscis*, quæ cruda quæq; & excoxiata infestant. Non paucos reperis *Misanthropos*, quibus volupe est deducere homines ad suspendii ramum, neque tamen arborem habent in hortis suis, qualem *Timon* habuit. Ingenia ita disposita, non injuria vocare licet, humanæ naturæ vomitæ, & carcinomata. Sunt tamen hæc ligna accommodatissima, è quibus fiant *Mercurii Politici*, similia lignis incurvis, quæ bene navigiis extruendis conveniunt jactatione destinatis, non autem ædibus, quæ immortæ manent. Partes autem, & indicia *Bonitatis* sunt plurima. Si quis se erga Hospites & Peregrinos benignus humanumq; præbeat, arguit se *Munus Crvem*, sibi que cor esse non instat Insulæ, cæteris terris avulsæ, sed Continentis, quæ illis conjungitur. Si compatiatur afflictis, nobilitat sua præcordia, quæ non secus atque celebrata illa arbor, per sua vulnera, *Balsamum* exudat. Si facilis offensas remiserit, & delictorum gratiam fecerit, mentem indicat in alto positam esse, supra injuriarum jactum & tela. Si pro modicis beneficiis gratum se exhibeat, argumento est, pluris se æstimare hominum animos quam sarcinas. Supra omnia, si supremum illum *Sancti Pauli Apostoli*, perfectionis fastigium sit consecutus, ut devoveat se, atque anathematizet à *Christo*, propter salutem fratrum, indicio est, proxime illum accedere ad *Naturam divinam*, & quodammodo *Christo ipsi confirmari*.

XIV.

DE NOBILITATE.

DE *Nobilitate* prium agamus, ut est portio Reipublicæ; Deinde ut est conditio hominum particularium. *Monarchia*, in qua nulli prorsus *Nobiles*, semper pura est & absoluta *Tyrannis*: Cujusmodi est *Imperium Turcicum*. *Dignitatem* enim *Regalem* diluit *Nobilitas*, & *Vulgi* oculos à *Prosapia Regia* aliquantulum avocant. In *Democratiâ* vero, *Proceres* interdum non desiderantur: Imo Status ille popularis multo pacatior est, atque minus factionibus & turbis obnoxius, ubi non sunt *Stirpes Nobilium*: Illic enim in res ipsas oculi hominum conjiciuntur, non in personas; vel si omnino in personas, id fit, tanquam in maxime idoneis rebus gerendis, minime vero ut ratio habeatur *Insignium*, aut *Imaginum*, *Helvetiorum* Reipublicam satis florentem videmus licet Religionis Pægorumq; diversitas obstrare videatur. Utilitas enim apud illos valet, non dignitas. Illa gubernandi forma, qua *Confederata Belgarum* Provinciæ utuntur, certe eminent: Ubi enim Paritas admittitur, ibi & *Consilia* ineuntur æquabilis. & *Tributa* penduntur alacrius *Nobilitum* potentia & auctoritas in

Monarchia, *Principi* ipsi impertit splendorem, sed potestatem imminuit; *Populi* vero animos auget, fortunas illorum deprimit, bene se res habet, cum *Nobiles* non sint potentiores, quàm aut Imperii aut *Justitiæ* ratio postulat: in eo tamen *Dignitatis* gradu sustineantur, ut insolentia popularis illorum reverentia, tanquam obice retundatur, antequam in *Regalem Majestatem* se effundat. Rursus, numerosa *Nobilitas*, quæ plerumq; minus potens est, Statum prorsus depauperat: Hinc enim profusa *Expensæ*: Atque insuper, cum necesse sit, tractu temporis, complures ex *Nobilibus* indigos fieri, sequitur divortium quoddam, sive malum temperamentum, inter honores & pecunias.

Quod vero ad *Nobilitatem* spectat in personis particularibus: venerationem certe habet, videre Castellum aut ædificium antiquum, quod nulla ruina invasit; aut etiam annosam & proceram arborem solidam & integram: quanto magis intueri antiquam *Nobilem Prosapiam*, à fluctibus, & procellis temporis illæsam? *Nobilitas* enim nova *Regia* potentia opus est, antiqua vero temporis solida. Qui ad *Nobilitatis* fastigium primi evenerunt, virtutis claritudine plerumq; posteris eminent, sed innocentia minime. Ad honores enim raro ascenditur, nisi per mixturam bonarum & malarum artium. Æquum vero est, ut *Virtutum* suarum memoria usque ad Posterum permanet; vitiis vero una cum ipsis moriatur: *Natalium* splendor industriam plerumq; minuit; atq; qui minus est industrius, alienæ invidet diligentia. Ad quod accedit, quod non datur, quo possint ulterius *Nobiles* promoveri. Qui vero in eodem loco *Balsamum* exudat alii ascendunt, invidiæ stimulis vix carebit. Contra, *Nobilitas* passivam invidiam omnino lenit; eo quod *Nobiles* in honorum possessione nati videntur. Sane *Reges*, quibus *Nobiles* adsunt prudentes & capaces, negotia sua mollius fluere sentient, si eos potissimum adhibeant. Etenim erga huiusmodi *Proceres* populus magis propendet, utpote notas quodammodo ad imperandum.

XV.

DE SEDITIONIBUS ET TURBIS.

Magni refert, ut *Pastores populi* Prognostica tempestatum Politicarum sciant; Quæ tunc maxima sunt, cum Res vergunt ad *Equalitatem*; non secus ac naturales tempestatates circa *Æquinoctia* invalescunt. Quemadmodum autem sæpe videre est status ventorum cavos, & veluti è longinquo; quin & similiter *Maris* tumores occultos ante procellam. Idem evenit ingruentibus procellis politicis:

--- Ille etiam cæcos instare tumultus

Sæpe monet, fraudesq; & opera tumescere bella.

Famosi libelli, & licentiosi & mordaces sermones in Status scandalum, cum passim volitant, & increbrescunt; similiter novarum rerum rumores mendaces, in Regiminis dedecus, undiq; jactati, & a vide à Populo excepti; sunt certe inter Prognostica *Seditionum*. Quo stemmate deducta sit *Fama*, cùm *Virgilius* depingeret, *Gigantum* sororè eam esse ponit:

Illam Terræ parens, iræ irritata Deorum,

Extremam (ut perhibent) Cæo Enceladeque sororè

Progenit.

Quali *Fama* fuissent *seditionum* præteritarum reliquæ: verum sunt illæ non minus, *Seditionum* futurarum præcursorices. Recte tamen utrunque

nota